

Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Temsilleri ile Romantik İlişki İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Duygu UĞUR¹, Gülfem ÇAKIR²

¹Konyaaltı Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Antalya, Türkiye

²Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

Öz

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin bağlanma temsillerinin romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubu Akdeniz Üniversitesinin Fen-Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Hemşirelik Fakültesinde öğrenimlerine devam eden ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 340'ı kadın, 157'si erkek olmak üzere toplam 497 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcıların yaşları 18–29 arasında değişmektedir. Araştırma verilerinin toplanmasında Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Çoklu regresyon analizi sonucunda, bağlanma temsilleri alt boyutlarından olumlu kendilik ve olumsuz kendilik puanlarının, romantik ilişkilerde aşırı beklenti ve zihin okuma puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı; olumlu kendilik ve olumsuz anne puanlarının romantik ilişkilerde sosyal zaman kullanımı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı; olumsuz anne ve olumsuz kendilik puanlarının romantik ilişkilerde cinsiyet farklılıkları puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı; ve olumlu anne, olumlu kendilik ve olumsuz anne puanlarının romantik ilişkilerde farklı düşünmek puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür. Son olarak, bağlanma temsilleri alt boyutlarından hiçbiri tek başına fiziksel yakınlık puanlarını anlamlı bir şekilde yordamamıştır.

Anhtar Kelimeler: İlişki inançları, bağlanma stilleri, bağlanma

Abstract

Examining the Relationship between Attachment Representations and Romantic Relationship Beliefs among University Students

The aim of this study is to investigate the predictive role of attachment representations (positive mother, positive father, positive self, negative mother, negative father and negative self) on irrational beliefs in romantic relationships among university students. The study group consists of volunteer students who were attending Education Faculty of Arts and Sciences, Faculty of Education and Faculty of Nursing at Akdeniz University. The study group consisted of 497 students, of which 340 were female and 157 were male. The ages of the students are between 18–29 years. In the study, the Attachment-Based Mental Representation Scale, The Irrational Beliefs in Romantic Relationships Scale and Personal Information Form were used to collect the data. In the data analysis, multiple regression analyses were carried out for each subscale of the Irrational Beliefs in Romantic Relationships Scale. As a result of multiple regression analysis, it was found that positive self and negative self scores significantly predicted excessive expectations and mind reading scores in romantic relationships. According to the results, it was determined that positive self and negative mother scores significantly predicted social time use scores. On the other hand, negative mother and negative self scores significantly predicted gender differences in romantic relationships. Results also suggested that positive mother, positive self and negative mother scores significantly predicted different thinking scores in romantic relationships. Finally, none of the attachment representation subscales significantly predicted physical proximity scores alone.

Keywords: Relationship beliefs, attachment styles, attachment

Correspondence / Yazışma:
Gülfem ÇAKIR, Akdeniz Üniversitesi
Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik
Danışmanlık Anabilim Dalı, Antalya,
Türkiye

Tel: +90 242 310 6626

E-mail: gulfmcaakir@gmail.com

Received / Geliş: 08 Şubat 2021

Accepted / Kabul: 02 Mayıs 2021

Online published / Çevrimiçi yayın:
02 Mayıs 2021

©2021 JCBPR, Available online at
<http://www.jcbpr.org/>

Cite this article as: Uğur, D., Çakır, G. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Temsilleri ile Romantik İlişki İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. J Cogn Behav Psychother Res; 11(1),11-20. <https://doi.org/10.5455/JCBPR.53594>

GİRİŞ

Yakın ilişkiler, bireyin güvende ve mutlu hissetmesinde önemli kaynaklardan biridir (Küçükarslan ve Gizir, 2013). Üniversite yılları gençlerin akademik, sosyal olarak yeniliklere uyum sağlamaya çalıştığı bir dönemdir (Gizir, 2005). Bireyleşme (Atak, Gül Kapçı ve Çok, 2013) ve romantik ilişkiler yoluyla yapılan evlilik provası (Saraç, Hamamcı ve Güçray, 2015) bu dönemde öne plana çıkmaktadır. Bu dönemin gelişimsel krizi olan yakınlığa karşı yalıtılmışlıkla olumlu şekilde başa çıkan gençler kimliğini oluşturmak, ilişki becerilerini geliştirmek ve karşı cinsle yakınlık kurmak gibi görevlerini yerine getirirler (Ericson 1993, akt. Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2009).

Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım ihtiyaçlarının araştırıldığı çalışmalarda romantik ilişkilerle ilgili sorunların önemli bir yer tuttuğu görülmektedir (Erdur Baker ve Bıçak, 2006; Erkan, Özbay, Çankaya ve Terzi, 2012; Gizir, 2005; Topkaya ve Meydan, 2013). Benzer şekilde, romantik ilişkinin gençlerde benlik saygısını (Büyükaşahin Çevik ve Atıcı, 2009; Furman, 2002) ve empatik tutumu (Kaya, 2018) arttırdığı bulunmuştur. Bunun yanı sıra, romantik ilişkilerdeki sıkıntıların depresyon (Steinberg ve Davila, 2008; Cramer, 2004) ile ilişkili olabileceği de belirtilmiştir. Sevginin sosyal olarak da inşa edildiği göz önüne alındığında, romantik ilişki kültürde var olan inanışlardan güçlü bir şekilde etkilenebilmektedir (Fisher, 2004; Goodwin ve Gaines, 2004; Okutan ve Büyükaşahin Sunal, 2010).

Çevremizde olup bitenler algı ve bilişlerimiz tarafından fazla çarpıtılmadan bize ulaşırsa duygusal tepki ve davranışlarımız gerçekçi ve uygun olur (Türkçapar, 2019). Beck'in modelinde bilişsel çarpıtmalar, Ellis'in modelinde akılcı olmayan inançlar olarak adlandırılan düşünme özellikleri ya da hataları, gerçek karşılığı olmamasına rağmen birey tarafından dogma olarak kabul edilir (Türküm, 2003). Akılcı olmayan inançların gerçekle uyumlu olmayan, katı ve mantıksız, akılcı inançların mantıklı, esnek ve gerçekçi olduğu söylenebilir (Hamarta, Arslan, Saygın ve Özyeşil, 2009). İnsanlar akılcı olmayan düşünme süreçlerine eğilimli dünyaya gelirler, bununla birlikte bu düşünme yöntemini çevresinde bulunan önemli kişilerden öğrenme yoluyla da kazanabilirler (Can, 2009).

Akılcı olmayan inançlar romantik ilişkilere yönelik de gelişebilmektedir. Akılcı veya işlevsel olmayan inançlar; bireyin romantik ilişkide kendisi, partneri ve ilişkisine yönelik abartılmış, değişmeye dirençli inançları olarak nitelendirilmektedir (Ellis 2003, akt. Sarı, 2008). Sprecher

ve Metts (1999) dört inanç belirlemiştir: 1) aşkın bir yol bulup, engel tanımadan yürüyebileceğine; 2) ilk ve tek aşkın, sadece tek bir gerçek aşk olabileceğine; 3) idealleştirmeye, ilişkide her şeyin mükemmel olacağına ve 4) ilk görüşte aşka, gerçek aşkla tanışır tanışmaz anlaşılabilirliğine yönelik inançlar. Önceki araştırmalar romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlarda cinsiyete ve sınıf düzeyine (Küçükarslan ve Gizir, 2015) göre farklılıklar olduğunu göstermektedir. Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ile ilişki doyumu arasında olumsuz bir ilişki bulunduğunu gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Sarı, 2008; Öcal Yüceol, 2016; Hamamcı, 2005a; Uebelacker ve Whisman 2005).

Bağlanma, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlarla ilişkili olabilecek kavramlar arasında gelmektedir. Çocuk ağladığında çocuğun yanına gelen anne-baba ihtiyacını gidererek çocuğu rahatlatır. Çocuk zamanla bu iyi hissetme durumu ile anne-babanın varlığını eşleştirir, anne-babanın varlığı bile çocuk için güven verici olmaya başlar (Cüceloğlu, 2006). Bu tekrarlarla çocuk ile bakımının kurduğu iletişim, bilişsel temsiller olarak kodlanır ve "içsel çalışan modeller" oluşturularak bebek sevilebilir olduğunu ya da desteklenmeye değer olmadığını düşünür. Çocuğun bakım verenle kurduğu ihtiyaçlarına karşılık bulma ilişkisi tekrarlarla çocukta zihinsel temsillere dönüşür (Bowlby, 1973). Anne-baba ile kurulan ilişkisinin tekrarları sonucunda bebek; dünyaya, diğer kişilere ve kendine ait şemalar oluşturur (Varlık Özsoy, 2015). Bu şemalarla yaşam boyu kişiler arası etkileşimlerini etkileyecek içsel modeller geliştirir (Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal, 2005). Bu modeller aracılığıyla kişi kendisinin ne kadar değerli, başkalarının ne kadar ulaşılabilir olduğuna dair bir bilişsel-duygusal çerçeve edinir (Curun ve Çapkın, 2014).

Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall (1978) güvenli, kaygılı/kararsız ve kaçınmacı olarak üç bağlanma türü belirlemiştir. Bağlanma bir duygu düzenleme stratejisi olarak, bebek ve bakım veren arasındaki etkileşim sonucu, kişinin kendini ve dünyayı nasıl anlamlandıracağı üzerinde etkili olmaktadır (Bowlby, 2013). Bartholomew ve Horowitz (1991) kişinin pozitif veya negatif olarak kendi imajı ya da başkalarının imajının kombinasyonunu kullanarak tanımlanan dörtlü bağlama modelini önermişlerdir. Pozitif ve negatif olmak üzere kendilik ve başkaları imajı kombinasyonları; güvenli, kaygılı, kayıtsız ve saplantılı bağlanmayı ortaya çıkarır.

Bağlanmanın, farklı kişilik özellikleri ve farklı düzeylerde kişiler arası problemlerle ilişkilendirildiği görülmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Collins ve Read, 1990). Bunlar arasında, yakın ilişkilerde ilişki ve partnere yönelik düşünce, duygu ve beklentilerin bebelikte oluşan bu içsel çalışma modelinin yansımaları olduğu öne sürülmektedir (Hazan ve Shaver, 1994). Kişinin bağlanma örüntüleri ile romantik ilişki inançları arasında bir ilişki olabileceği düşünülebilir. Bu çalışma kapsamında, yaşamın erken dönemlerinde deneyimlenen yakın ilişkilere dair bilgileri içeren bağlanma temelli zihinsel temsil modelleri ile romantik ilişki inançları arasında bir ilişki olabileceği düşünülmüştür. Bu nedenle, bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinde bağlanma temsillerinin, romantik ilişki inançlarının yordayıcısı olup olmadığının incelenmesidir.

YÖNTEM

Bu araştırmanın deseninde ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın verileri, 2017–2018 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Döneminde, Akdeniz Üniversitesinin Fen-Edebiyat Fakültesi, Hemşirelik Fakültesi ve Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerden sınıf ortamında uygulanarak elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, yaşları 19–29 arasında değişen toplam 497 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcıların 340'ı kadın (%68,4), 157'si erkektir (%31,6) ve 141'i (%28,4) Eğitim Fakültesinde, 192'ü (%38,6) Hemşirelik Fakültesi, 164'ü (%33) Edebiyat Fakültesinde eğitim görmektedir. Katılımcıların 490'ının (%98,6) annesi ve 477'sinin (%96) babası sağdır. Katılımcıların 43'ünün (%8,7) anne ve babası ayrı, 432'sinin (%86,9) birlikte dir. Katılımcıların 85'i (%17,1) daha önce romantik bir ilişki olmamıştı, şimdi romantik bir ilişki var, 149'u (%30) daha önce romantik bir ilişki olmuştu, şimdi romantik bir ilişki yok, 77'si (%15,5) daha önce romantik ilişki olmuştu ve şimdi romantik bir ilişki var ve 186'sı (%37,4) hiç romantik ilişki olmadığını ifade etmiştir.

Değerlendirme Araçları

Demografik Veri Formu

Katılımcıların yaş, cinsiyet, öğrenim gördükleri fakülte, anne ve babaya ait bilgiler (sağ-ölü, evli-ayrılmış, eğitim

durumları) ve ilişki durumlarına dair özellikleri saptayabilmek için hazırlanmış yarı yapılandırılmış bir formdur.

Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği

Varlık Özsoy ve Hisli Şahin (2016) tarafından geliştirilmiş olan Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği 40 maddeden oluşmaktadır. Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği'nin alt boyutlarından; olumlu baba algısı, olumlu anne algısı ve olumlu kendilik algısı birlikte güvenli bağlanma temel boyutu olarak nitelendirilmiştir. Olumsuz anne, olumsuz baba ve olumsuz kendilik birlikte güvensiz bağlanma temel boyutu olarak değerlendirilmiştir.

BTZTÖ'nin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,77 bulunmuştur. Alt ölçeklerin güvenilirlik katsayıları, olumlu anne algısı 0,81, olumsuz anne algısı 0,83, olumsuz baba algısı 0,79, olumlu baba algısı 0,86, olumlu kendilik algısı 0,72 ve olumsuz kendilik algısı 0,81'dir. Mevcut çalışmada elde edilen güvenilirlik katsayıları ise olumlu anne algısı, olumsuz anne algısı, olumlu baba algısı, olumsuz baba algısı, olumlu kendilik algısı ve olumsuz kendilik algısı için sırasıyla 0,74, 0,70, 0,63, 0,79, 0,68 ve 0,77'dir.

Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği

Sarı ve Korkut Owen (2015) tarafından geliştirilmiş olan Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAİNÖ) 30 madde ve altı faktörden oluşmaktadır: aşırı beklentiler, sosyal zaman kullanımı, zihin okuma, farklı düşünmek, fiziksel yakınlık ve cinsiyet farklılıkları. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe bireyin romantik ilişkilere yönelik inançları artmaktadır.

RAİNÖ'nin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,85'dir. Ölçeğin alt ölçekler için bulunan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları da aşırı beklentiler 0,81, sosyal zaman kullanımı 0,78, zihin okuma 0,78, farklı düşünmek 0,69, fiziksel yakınlık 0,53, cinsiyet farklılıkları ise 0,53'dür. Mevcut çalışmada elde edilen güvenilirlik katsayıları ise aşırı beklentiler, sosyal zaman kullanımı, zihin okuma, farklı düşünmek, fiziksel yakınlık ve cinsiyet farklılıkları için sırasıyla 0,77, 0,76, 0,82, 0,69, 0,60, 0,65'dir.

İstatiksel Analiz

Araştırmada bağlanma temsilleri alt boyutlarının romantik ilişki inançları alt boyutlarını yordayıp yordamadığı çoklu regresyon analizi ile belirlenmiştir. Analiz öncesinde sayıtların karşılaştırılmasına dair kanıt elde edilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde bağımlı ve bağımsız değişkenlere yönelik korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi sonuçları yer almaktadır.

Aşırı Beklentiler Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin romantik ilişkilerdeki aşırı beklenti düzeylerinin olumlu anne ($r=0,16$, $p=0,000$), olumlu baba ($r=0,14$, $p=0,001$), olumlu kendilik ($r=0,14$, $p=0,001$) ve olumsuz kendilik ($r=0,19$, $p=0,000$) ile pozitif yönde bir ilişkisinin olduğu saptanmıştır. Tablo 1’de sunulan regresyon analizi sonuçlarına göre, bağlanma temsilleri alt boyutlarından olumlu kendilik ($\beta=0,121$) ve olumsuz kendilik ($\beta=0,204$) puanlarının romantik ilişkilerde aşırı beklentiler puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6,490)=6,629$, $p=0,000$, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=0,064$) ve aşırı beklentiler puanlarındaki varyansın %7,5’ini açıkladığı görülmüştür.

Sosyal Zaman Kullanımı Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin romantik ilişkilerdeki sosyal zaman kullanım düzeylerinin olumsuz anne ($r=0,13$, $p=0,001$) ile pozitif yönde ve olumlu kendilik ($-0,11$, $p=0,005$) ile negatif yönde ilişkisinin olduğu saptanmıştır. Tablo 1’de sunulan

regresyon analizi sonuçlarına göre, bağlanma temsilleri alt boyutlarından olumlu kendilik ($\beta=-0,106$) ve olumsuz anne ($\beta=0,142$) puanlarının romantik ilişkilerde sosyal zaman kullanımı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6,490)=2,560$, $p=0,019$, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=0,019$) ve sosyal zaman puanlarındaki varyansın %3’ünü açıkladığı görülmüştür.

Fiziksel Yakınlık Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin romantik ilişkilerdeki fiziksel yakınlık düzeylerinin olumlu anne ($r=0,14$, $p=0,001$), olumlu baba ($r=0,12$, $p=0,003$) ve olumsuz kendilik ($r=0,07$, $p=0,049$) ile pozitif yönde bir ilişkide olduğu saptanmıştır. Tablo 1’de sunulan regresyon analizi sonuçlarına göre, bağlanma temsilleri alt boyutlarından oluşan modelin fiziksel yakınlık puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6,490)=2,490$, $p=0,022$, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=0,018$) ve fiziksel yakınlık puanlarındaki varyansın %3’ünü açıkladığı ancak bağlanma temsilleri alt boyutlarından hiçbirinin tek başına fiziksel yakınlık puanlarını anlamlı şekilde yordamadığı görülmüştür.

Zihin Okuma Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin romantik ilişkilerdeki zihin okuma düzeylerinin olumlu anne ($r=0,15$, $p=0,000$) ve olumlu baba ($r=0,09$, $p=0,022$) olumlu kendilik ($r=0,15$, $p=0,000$) ve

Tablo 1: Romantik ilişki inançları alt boyutlarını yordayan değişkenler

	B	T	R	R ²	F
Aşırı beklentiler			0,274	0,075	6,629*
Olumlu kendilik	0,143	2,551*			
Olumsuz kendilik	0,160	4,300*			
Sosyal zaman kullanımı			0,174	0,030	2,560*
Olumlu kendilik	-0,106	-2,191*			
Olumsuz anne	0,136	2,610*			
Fiziksel yakınlık			0,172	0,030	2,490*
Zihin okuma			0,326	0,107	9,741*
Olumlu kendilik	0,190	3,737*			
Olumsuz kendilik	0,184	5,456*			
Cinsiyet farklılıkları			0,245	0,060	5,213*
Olumsuz anne	0,111	3,283*			
Olumsuz kendilik	0,060	2,891*			
Farklı düşünmek			0,287	0,083	7,348*
Olumlu anne	0,120	3,119*			
Olumlu kendilik	-0,107	-3,214*			
Olumsuz anne	0,129	3,604*			

* $p<0,05$; aşırı beklentiler, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=0,064$; sosyal zaman kullanımı, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=0,019$; fiziksel yakınlık, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=0,018$; zihin okuma, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=0,096$; cinsiyet farklılıkları, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=0,048$; farklı düşünmek, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=0,071$.

olumsuz kendilik ($r=0,25$, $p=0,000$) ile pozitif yönde bir ilişkide olduğu saptanmıştır. Tablo 1'de sunulan regresyon analizi sonuçlarına göre, bağlanma temsilleri alt boyutlarından olumlu kendilik ($\beta=0,174$) ve olumsuz kendilik ($\beta=0,254$) puanlarının romantik ilişkilerde zihin okuma puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6,490)=9,741$, $p=0,000$, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=0,096$) ve sosyal zaman puanlarındaki varyansın %10,7'sini açıkladığı görülmüştür.

Cinsiyet Farklılıkları Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin romantik ilişkilerdeki cinsiyet farklılıkları düzeylerinin olumsuz anne ($r=0,18$, $p=0,000$), olumsuz baba ($r=0,081$, $p=0,036$) ve olumsuz kendilik ($r=0,18$, $p=0,000$) ile pozitif yönde bir ilişkide olduğu saptanmıştır. Tablo 1'de sunulan regresyon analizi sonuçlarına göre, bağlanma temsilleri alt boyutlarından olumsuz anne ($\beta=0,175$) ve olumsuz kendilik ($\beta=0,138$) puanlarının romantik ilişkilerde cinsiyet farklılıkları puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6,490)=5,213$, $p=0,000$, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=0,048$) ve cinsiyet farklılıkları puanlarındaki varyansın %6'sını açıkladığı görülmüştür.

Farklı Düşünmek Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin romantik ilişkilerdeki farklı düşünmek düzeylerinin olumsuz anne ($r=0,17$, $p=0,000$), olumsuz baba ($r=0,09$, $p=0,020$) ve olumsuz kendilik ($r=0,18$, $p=0,000$) ile pozitif yönde bir ilişkide olduğu, olumlu kendilik ($r=-0,16$, $p=0,000$) ile negatif yönde bir ilişkide olduğu saptanmıştır. Tablo 1'de sunulan regresyon analizi sonuçlarına göre, bağlanma temsilleri alt boyutlarından olumlu anne ($\beta=0,171$), olumlu kendilik ($\beta=-0,152$) ve olumsuz anne ($\beta=0,190$) puanlarının romantik ilişkilerde farklı düşünmek puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6,490)=7,348$, $p=0,000$, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=0,071$) ve farklı düşünmek puanlarındaki varyansın %8,3'ünü açıkladığı görülmüştür.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Romantik İlişkilerde Aşırı Beklentilere İlişkin Sonuçlar

Katılımcıların olumlu ve olumsuz kendilik puanları arttıkça, romantik ilişkilerde aşırı beklentilerinin de arttığı bulunmuştur. Buna göre, aşırı beklentileri güvenli ve güvensiz bağlanma alt boyutlarından birer alt boyutun yordadığı görülmektedir. Alanyazında endişeli bağlanma (Sarı ve Tagay, 2016) ve güvensiz bağlanmanın (Sarı, 2008) aşırı

beklentileri yordadığı görülmüştür. Aşırı beklentiler alt boyutu biz olma ve paylaşma idealini içermektedir. Olumlu ve olumsuz kendiliğin, romantik ilişkilerdeki aşırı beklentileri yordaması, bu durumun gençlerin romantik ilişki ideali üzerine medyanın bir etkisi olabileceğini düşündürmektedir. Galloway, Engstrom ve Emmers Sommer (2015) genç yetişkinlerle yaptıkları çalışmada romantik komedi ve drama türü film tercihleri ile ideal aşk beklentileri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu bulmuştur. Benzer çalışmalarda bu ilişki doğrulanmıştır (Galloway, 2013; Reizer ve Hetsroni, 2014; Driesmans, Vandenbosch ve Eggermont, 2016). Yurt içi alanyazınında bu görüşü destekleyecek bir bulguya ulaşılamamıştır. Alanyazında idealize edilmiş yüksek beklentili romantik ilişkinin istendik görüldüğünü düşündürdüren araştırma bulguları da mevcuttur. Şefkatli, özgeçil davranışların ilişkilerde güven duygusunu sağlaması (Mikulincer ve Shaver, 2005) ve çiftlerin aralarındaki bağlılığın yüksek olmasının ilişki yürütmekte önemli olduğunu düşünmeleri (Kurdek ve Schmitt, 1986) bu görüşü desteklemektedir. Tüm bu bulgular göz önünde bulundurulduğunda romantik ilişki beklentilerinin olumlu ve olumsuz kendilik ile ilişkisinde medyanın etkisinin olabileceği düşünülmektedir.

Romantik İlişkilerde Sosyal Zaman Kullanımına İlişkin Sonuçlar

Katılımcıların olumlu kendilik puanları arttıkça sosyal zaman kullanımı beklentileri azalırken, olumlu anne puanları arttıkça sosyal zaman kullanımı beklentilerinin arttığı bulunmuştur. Bu bulgular, güvensiz bağlanma alt boyutlarından olumsuz annenin sosyal zaman kullanımı puanlarını olumlu bir biçimde yordadığını, güvenli bağlanma alt boyutlarından olumlu kendiliğin ise sosyal zaman kullanımı puanlarını olumsuz şekilde yordadığını göstermektedir. Sarı ve Tagay (2016) güvensiz bağlanmanın sosyal zaman kullanımını yordadığı sonucuna ulaşmışlardır. Sarı (2008), bağlanmanın kaçınma boyutu arttıkça sosyal zaman kullanımı ile ilgili beklentilerinin arttığını tespit etmiştir.

Sosyal zaman kullanımı alt boyutu, romantik partnerin bağımsız olarak sosyalleşmesinin kişinin sevillebilirliğinin tehdit altında olduğunu hissetmesi yönünde bir inanca karşılık gelmektedir. Olumsuz benlik modellerine sahip kişilerin daha az doyurucu ilişkilerde buldukları, partnerleri tarafından sevildiklerine inanmakta zorlandıkları ve partnerlerinin bağlılıklarına daha az güvendikleri görülmektedir (Murray, Holmes, Griffin, Bellavia ve Rose, 2001; Demirtaş ve Dönmez, 2006). Benzer şekilde, mevcut araştırmanın bulgularında, olumsuz anne puanları arttıkça sosyal zaman kullanımı beklentileri artmaktadır.

Yaşamın önceki yıllarında ebeveynler ile kurulan biyososyal sürecin yetişkinlik döneminde romantik ilişki bağlarının kurulmasının temelini oluşturduğu bilinmektedir (Hazan ve Shaver, 1987). Bağlanma kuramına göre bağlanma sistemi; potansiyel ayrılma ve ilişkisel tehditlerden kaynaklanan düşünce, duygu ve davranışları yönetmek için harekete geçirilir (Guerrero, 1998). Bu anlamda romantik kıskançlığın duygusal, davranışsal ve bilişsel özellikleri, bağlanma ile ilişkilendirilebilir (Sharpsteen ve Kirkpatrick, 1997).

Romantik İlişkilerde Zihin Okumaya İlişkin Sonuçlar

Katılımcıların olumlu ve olumsuz kendilik puanları arttıkça, romantik ilişkilerde zihin okuma puanlarının da arttığı görülmüştür. Alanyazında Sarı ve Tagay (2016) güvensiz bağlanmanın zihin okuma puanlarını olumlu olarak yordadığını bulmuştur. Sarı (2008) bağlanmanın kaçınma boyutu arttıkça zihin okuma ile ilgili puanların azaldığını tespit etmiştir. Bu çalışmada ise bağlanmanın güvenli ve güvensiz alt boyutlarından birer tane alt boyutun zihin okuma puanlarını yordadığı görülmektedir. Buna göre literatürden farklı bir sonuca ulaşıldığı söylenebilir. Yapılan çalışmalara bakıldığında toplumsal cinsiyet rolleri ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların alt boyutlarından zihin okuma arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur (Öcal Yüceol, 2016). Thomas ve Fletcher'e (2003) göre iki kişinin arasındaki ilişkinin kalitesi doğru bir şekilde zihin okumaktan geçer. Hamamcı da (2005b) çalışmasında kadınlarda zihin okumanın evlilik doyumu ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu bulgular ışığında hem olumlu hem de olumsuz kendilik alt boyutlarının romantik ilişkilerde zihin okuma puanlarını olumlu bir şekilde yordamasının, bu durumun, ilişkiye özgü bir gereklilik olarak değerlendirilmesinden kaynaklı olabileceği söylenebilir.

Romantik İlişkilerde Cinsiyet Farklılıklarına İlişkin Sonuçlar

Katılımcıların olumsuz anne ve olumsuz kendilik puanları arttıkça, romantik ilişkilerde cinsiyet farklılıkları puanlarının da arttığı bulunmuştur. Bu bulgu, bağlanmanın kaygı boyutu arttıkça cinsiyet farklılıklarına ilişkin inançların arttığını (Sarı, 2008) destekler niteliktedir. Cinsiyet farklılıkları alt boyutunda erkek ve kadının iki zıt kutup olarak algılandığı ve bu algının biyolojik özelliklerle değil kadın ve erkek cinsiyet rolleri ile şekillendiği görülmektedir. Toplumsal cinsiyet farklılıkları öğrenilen, bireyden bireye ve kültürden kültüre değişiklik gösteren

farklılıklardır (Keller ve Evelyn, 2016, akt. Çetin ve Bilir Güler, 2018). Bireylerin en önemli öz-bilgi kaynağı diğerlerinden aldıkları geribildirim ve sosyal karşılaştırmalardır (Schwalbe ve Clifford, 1991). Bu anlamda, toplumsal cinsiyetin benlik algısında önemli bir etkisi olduğu söylenebilir. Sakallı ve Curun (2001) kadının erkeğin gücünü kabul ettiği düşmanca cinsiyetçilik ile kadının geleneksel rollerini yücelterek ilişkilerde kadının erkeğe bağımlılığını vurgulayan dostça cinsiyetçiliğin romantik ilişkilere yönelik kalıp yargularla ilişki içerisinde olduğunu vurgulamışlardır. Olumsuz kendilik algısı olan birinin çevreden gelen bu mesajları kolaylıkla kabullenerek yaşamında yer vereceği düşünülmektedir. Kendilik algısının gelişiminde çocukluk çağı yaşantılarının özellikle hem erkekler hem de kızlar tarafından bakım verme açısından daha önemli algılanan annelerin önemli bir yeri vardır (Hopkins ve Klein, 1993). Sümer ve Anafarta Şendağ (2009), benlik değerlendirmelerinin bağlanma ile kaygı arasında tam aracı değişken rolü üstlendiğini saptamıştır. Bu çalışmada da güvensiz bağlanma altboyutları olumsuz anne ve olumsuz kendilik cinsiyet farklılıklarını yordamıştır.

Romantik İlişkilerde Farklı Düşünmeye İlişkin Sonuçlar

Katılımcıların olumlu anne ve olumsuz anne puanı arttıkça farklı düşünmek puanları artarken, olumlu kendilik puanları arttıkça farklı düşünmek puanlarının azaldığı bulunmuştur. Sarı (2008) bağlanmanın kaygı boyutu arttıkça farklı düşünmek puanlarının yükseldiğini tespit etmiştir. Mevcut çalışmada güvenli bağlanma ve güvensiz bağlanma alt boyutlarının farklı düşünmek puanlarını yordadığı görülmektedir. Buna dayanarak, bu bulgunun literatür için farklı bir bulgu olduğu söylenebilir. Farklı düşünmek alt boyutu, farklı düşünmenin çatışma yaratacağı ve ilişkinin olumsuz etkileneyeceği yönünde bir inanca karşılık gelmektedir. Soylu ve Kağnıcı (2015), itaat etmenin evlilik doyumunu olumlu yordadığını göstermiştir. Farklı düşünmek romantik inancının ilişki doyumunu yükselttiğini (Sarı, 2008) ve toplumsal cinsiyet rolleriyle ilişkili olduğunu (Öcal Yüceol, 2016) gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Tüm bu bulgular birlikte ele alındığında, olumlu veya olumsuz zihinsel temsilleri bulunan annenin, eşyle kurduğu çatışma çözme biçiminde kültürel etkilerin bulunduğu, bunun da çocukların gelecekteki romantik ilişkilerdeki çatışma çözme yönelimlerine yansıdığı söylenebilir. Alanyazında güvensiz bağlanma örüntülerinin, etkili olmayan kişiler arası problem çözme davranışlarıyla (Ergin ve Dağ, 2013) ve olumlu kendilik algısının etkili problem çözme becerileriyle ilişkilendirildiği

(Hisli Şahin, Basım ve Çetin, 2009) çalışmalara rastlanmıştır. Kişiliğin değişip, gelişebileceğine inanan bireyler çatışmalar sırasında açıkça ve yapıcı bir şekilde başkalarına karşı memnuniyetsizliklerini dile getirebilirken, kişiliğin temelde sabit olduğuna inananların memnuniyetsizliklerini doğrudan dile getirme olasılıklarının daha düşük olduğu görülmüştür (Kammrath ve Dweck, 2006). Mevcut çalışmada elde edilen olumlu kendilik ile farklı düşünmek arasındaki negatif ilişki bu bulgular doğrultusunda açıklanabilir.

Varlık Özsoy ve Hisli Şahin (2016) geliştirdiği Türk kültürüne uygun olan bilgi işleme sistemi kaynaklı zihinsel temsiller ölçeği ve Sarı ve Korkut Owen'in (2015) geliştirdiği ölçekle yapılan bu çalışmanın; bağlanma stilleri ve ilişki inançları arasındaki ilişkilerin daha iyi anlaşılmasına ve kültürel bir perspektif sağlayarak romantik ilişkilerle ilgili literatüre ve alanda yapılan uygulamalara katkı sağlayacağına inanılmaktadır. Çalışmada babaya bağlanmanın; romantik ilişki inançlarının boyutlarından hiçbirini yordamadığı görülmektedir. Bu bulgunun araştırmanın Örneklemine cinsiyet dağılımı sınırlılığından kaynaklanabileceği düşünülmekle birlikte, alanyazında babaya bağlanma ile ilgili sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu nedenle, babaya bağlanma ile ilgili ek çalışmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir. Çalışmada romantik ilişki inançlarının aşırı beklentiler boyutunu yordayan bağlanma boyutları göz önüne alındığında, medyanın romantik ilişkilerde aşırı beklentileri artırabileceği düşünülmüştür. Yurtdışında yapılan çalışma bulgularıyla bu görüş desteklenirken ülkemizde böyle bir çalışmaya rastlanmamıştır. Sonraki araştırmalarda medyanın romantik ilişki inançlarına etkisi araştırılabilir. Romantik partnerlerin ya da evli çiftlerin birlikte katılmaları sağlanarak akılcı olmayan ilişki inançları farklı değişkenlerle birlikte incelenebilir.

Etik Kurul Onayı: Çalışmada uygulama izinleri Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünden alınmıştır (Tarih ve sayısı: 18.04.2017/36380087-302.08.01-E.52522).

Hasta Onamı: Çalışmaya katılan tüm katılımcılardan yazılı bilgilendirilmiş onam formu alındı.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarların bu araştırma bağlamında açıklaması gereken herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek: Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

Ethics Committee Approval: The application permissions in the study were obtained from Akdeniz University Institute of Educational Sciences (date and number: 18.04.2017 / 3630087-302.08.01-E.52522).

Informed Consent: Informed consent was obtained from all individual participants included in the study.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors declare no conflict of interest.

Financial Disclosure: No financial disclosure was received.

KAYNAKLAR

- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E. ve Wall, S. (1978). Patterns of attachment: a psychological study of the strange situation. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Atak, H., Kapçı, E. G. ve Çok, F. (2013). Yetişkinliğe geçişte bireyleşme türleri ve kimlik statüleri: Üniversite öğrencileri ve "unutulan yarı". Klinik Psikiyatri Dergisi, 16(2), 71-82. https://jag.journalagent.com/kpd/pdfs/KPD_16_2_71_82.pdf
- Bartholomew, K. ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. Journal of Personality and Social Psychology, 61(2), 226-244. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.226>
- Bowlby J. (1973). Attachment and Loss, Vol. II. Separation, Anxiety and Anger. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (2013). Bağlanma. (Çev. T. V. Soylu), İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Büyükhahin Çevik, G. ve Atıcı, M. (2009). Lise 3. sınıf öğrencilerinin benlik saygılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(1), 339-352. https://arastirmax.com/tr/system/files/dergiler/161047/makaleler/6/1/arastirmx_161047_6_pp_339-352.pdf
- Can, Ö. (2009). Üniversite öğrencilerinin akılcı olmayan inançları ve karar verme stillerinin incelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Curun, F. ve Çapkin, M. (2014). Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. Psikoloji Çalışmaları, 34(1), 1-22. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/404925>
- Cüceloğlu, D. (2006). İnsan ve Davranışı. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Collins, N. L. ve Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. Journal of Personality and Social Psychology, 58(4), 644-663. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.4.644>
- Cramer, D. (2004). Emotional support, conflict, depression, and relationship satisfaction in a romantic partner. The Journal of Psychology, 138(6), 532-542. <https://doi.org/10.3200/JRLP.138.6.532-542>
- Çetin, D. ve Bilir Güler, S. (2018). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde liderlik kavramını algılama biçimleri. Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 4(2), 47-54. http://www.ibaness.org/bnejss/2018_04_02/06_Cetin_and_Guler.pdf
- Demirtaş, H. A. ve Dönmez, A. (2006). Yakın ilişkilerde kıskançlık: Bireysel, ilişki ve durumsal değişkenler. Türk Psikiyatri Dergisi, 17(3), 181-191. <http://www.turkpsikiyatri.com/C17S3/yakinIliskilerde.pdf?ref=klasshop.com>
- Driesmans, K., Vandenbosch, L. ve Eggermont, S. (2016). True love lasts forever: The influence of a popular teenage movie on Belgian girls' romantic beliefs. Journal of Children and Media, 10(3), 304-320. <https://doi.org/10.1080/17482798.2016.1157501>
- Erdur Baker, Ö. ve Bıçak, B. (2006). Üniversite öğrencilerinin psikolojik sorunları. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2), 54-66. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/16576>
- Ergin, B. E. ve Dağ, İ. (2013). Kişilerarası problem çözme davranışları, yetişkinlerdeki bağlanma yönelimleri ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiler. Anatolian Journal of Psychiatry, 14(1), 36-45. <https://doi.org/10.5455/apd.35958>

- Erkan, S., Özbay, Y., Cihangir Çankaya, Z. ve Terzi, Ş. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler ve psikolojik yardım arama gönüllükleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 94-107. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/viewFile/402/366>
- Fisher, H. (2004). *Why we love: The nature and chemistry of romantic love*. Holt Paperbacks; Reprint edition (January 2, 2005)
- Furman, W. (2002). The emerging field of adolescent romantic relationships. *Current Directions in Psychological Science*, 11(5), 177-180. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.00195>
- Galloway, L. F. E. (2013). Does Movie Viewing Cultivate Unrealistic Expectations about Love and Marriage? UNLV Theses, Dissertations, Professional Papers, and Capstones. 1827. <https://doi.org/10.34917/4478244>
- Galloway, L., Engstrom, E. ve Emmers-Sommer, T. M. (2015). Does Movie Viewing Cultivate Young People's Unrealistic Expectations About Love and Marriage? *Marriage & Family Review*, 51(8), 687-712. <https://doi.org/10.1080/01494929.2015.1061629>
- Gizir, C. A. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/161013>
- Goodwin, R. ve Gaines, S. O. (2004). Relationships beliefs and relationship quality across cultures: Country as a moderator of dysfunctional beliefs and relationship quality in three former Communist societies. *Personal Relationships*, 11(3), 267-279. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2004.00082.x>
- Guerrero, L. K. (2005). Attachment-style differences in the experience and expression of romantic jealousy. *Personal Relationships*, 5(3), 273-291. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.1998.tb00172.x>
- Günaydın, G., Selçuk, S., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formu'nun Psikometrik Açıdan Değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 13-23. <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/ebeveyn-ve-arkadaşlara-baglanma-envanteri-kisa-formu-toad.pdf>
- Hamamcı, Z. (2005a). Dysfunctional relationship beliefs in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality: an International Journal*, 33(4), 313-328. <https://doi.org/10.2224/sbp.2005.33.4.313>
- Hamamcı, Z. (2005b). Dysfunctional relationship beliefs in marital conflict. *Journal of Rational-emotive and Cognitive-behavior Therapy*, 23(3), 245-261. <https://doi.org/10.1007/s10942-005-0013-y>
- Hamarta, E., Arslan, C., Saygın, Y. ve Özyeşil, Z. (2009). Benlik saygısı ve akılcı olmayan inançlar bakımından üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma yaklaşımlarının analizi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(18), 25-42. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/302493>
- Hazan, C. ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511-524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>
- Hazan, C. ve Shaver, P. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 5(1):1-22. https://doi.org/10.1207/s15327965pli0501_1
- Hisli Şahin, N., Basım, H. N. ve Çetin, F. (2009). Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımlarında Kendilik Algısı ve Kontrol Odağı. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20(2), 153-163. <https://psycnet.apa.org/record/2009-08824-006>
- Hopkins, H. R. ve Klein, H. A. (1993). Multidimensional self-perception: Linkages to parental nurturance. *The Journal of Genetic Psychology*, 154(4), 465-473. <https://doi.org/10.1080/0221325.1993.9914745>
- Kammrath, L. K. ve Dweck, C. (2006). Voicing conflict: Preferred conflict strategies among incremental identity theorists. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(11), 1497-1508. <https://doi.org/10.1177/0146167206291476>
- Kaya, Ö. S. (2018). Romantik İlişkilerde Problem Çözme Becerilerinin Empati ve Mental İyi Oluş Açısından İncelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(1), 62-72. <https://doi.org/10.5961/jhes.2018.248>
- Kurdek, L. A. ve Schmitt, J. P. (1986). Relationship quality of partners in heterosexual married, heterosexual cohabiting, and gay and lesbian relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(4), 711. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.51.4.711>
- Küçükarslan, M. ve Gizir, C. A. (2013). Romantik İnançlar Ölçeği'nin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 461-469. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/160864>
- Küçükarslan, M. ve Gizir, C. A. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42), 148-159. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/200279>
- Mikulincer, M. ve Shaver, P. R. (2005). Attachment security, compassion, and altruism. *Current Directions in Psychological Science*, 14(1), 34-38. <https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2005.00330.x>
- Murray, S. L., Holmes, J. G., Griffin, D. W., Bellavia, G. ve Rose, P. (2001). The mismeasure of love: How self-doubt contaminates relationship beliefs. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 27(4), 423-436. <https://doi.org/10.1177/0146167201274004>
- Okutan, N. ve Büyükşahin Sunal, A. (2010). Romantik İlişkilerde Bağlanım: Dindarlık Algısı ve Romantik İlişkilerle İlgili Kalıpyargılar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(26), 80-88. <https://www.psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpy130199612010000m000127.pdf>
- Öcal Yüceol, S. E. (2016). Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar ile ilişki doyumu ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişkiler. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Reizer, A. ve Hetsroni, A. (2014). Media exposure and romantic relationship quality: a slippery slope? *Psychological Reports*, 114(1), 231-249. <https://doi.org/10.2466/21.07.PR0.114k11w6>
- Sakallı, N. ve Curun, F. (2001). Romantik ilişkilerle İlgili Kalıpyargılara Karşı Tutumlar. *Psikoloji Çalışmaları*, 22, 31-45. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/99947>
- Saraç, A., Hamamcı, Z. ve Güçray, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunun yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 69-79. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/200311>
- Sarı, T. (2008). Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler. (Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sarı, T. ve Owen, F. K. (2015). The development of Irrational Romantic Relationship Beliefs Inventory. *Journal of Human Sciences*, 12(1), 255-273. <https://doi.org/10.14687/ijhs.v12i1.3068>

- Sarı, T. ve Tagay, Ö. (2016). Examining the Role of Attachment Dimensions and Contact Disturbances in Predicting Irrational Romantic Relationship Beliefs of University Students. *International Journal of Social Sciences and Education*, 6(2), 2223-4934. https://www.researchgate.net/publication/311511342_Examining_the_Role_of_Attachment_Dimensions_and_Contact_Disturbances_in_Predicting_Irrational_Romantic_Relationship_Beliefs_of_University_Students
- Schalbe, M. L. ve Staples, C. L. (1991). Gender differences in sources of self-esteem. *Social Psychology Quarterly*, 54(2), 158-168. <https://doi.org/10.2307/2786933>
- Sharpsteen, D. J. ve Kirkpatrick, L. A. (1997). Romantic jealousy and adult romantic attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(3), 627-640. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.72.3.627>
- Soylu, Y. ve Kağnıcı, D. Y. (2015). Evlilik uyumunun empatik eğilim, iletişim ve çatışma çözme stillerine göre yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43).44-54. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/200309>
- Sprecher, S. ve Metts, S. (1989). Development of the Romantic Beliefs Scale and examination of the effects of gender and gender-role orientation. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6(4), 387-411. <https://doi.org/10.1177/0265407589064001>
- Steinberg, S. J. ve Davila, J. (2008). Romantic functioning and depressive symptoms among early adolescent girls: The moderating role of parental emotional availability. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 37(2), 350-362. <https://doi.org/10.1080/15374410801955847>
- Sümer, N. ve Şendağ, M. A. (2009). Orta Çocukluk Döneminde Ebeveynlere Bağlanma, Benlik Algısı ve Kaygı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 86-101. <https://www.psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpd1300443320090000m000125.pdf>
- Thomas, G. ve Fletcher, G. J. O. (2003). Mind-Reading accuracy in intimate relationships: Assessing the roles of the relationship, the target and judge. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(6), 1079-1094. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.85.6.1079>
- Türkçapar, H. (2019). Fark Et Düşün Hisset Yaşa. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Türküm, A. S. (2016). Akılcı olmayan inanç ölçeğinin geliştirilmesi ve kısaltma çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(19), 41-47. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/199973>
- Topkaya, N. ve Meydan, B. (2013). Üniversite öğrencilerinin problem yaşadıkları alanlar, yardım kaynakları ve psikolojik yardım alma niyetleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 25-37. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/200355>
- Uebelacker, L. A. ve Whisman, M. A. (2005). Relationship beliefs, attributions, and partner behaviors among depressed married women. *Cognitive Therapy and Research*, 29(2), 143-154. <https://doi.org/10.1007/s10608-005-3161-6>
- Varlık Özsoy, E. (2015). Bağlanma, Anksiyete ve Bilgi İşleme. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Varlık Özsoy E. ve Hisli Şahin N. (2016). Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği: Ülkemizde Geliştirilmiş Özgün Bir Bağlanma Ölçeği. 19. Ulusal Psikoloji Kongresi, İzmir, Türkiye.
- Yazgan İnanç, B. ve Yerlikaya E. E. (2009). Kişilik Kuramları. Ankara: Pegem Akademi.

EXTENDED ENGLISH ABSTRACT

INTRODUCTION

Romantic relationship is considered as an attachment process (Hazan & Shaver, 1987). Romantic relationship beliefs are one's beliefs about the requirements of a romantic relationship. It is seen that studies examining the relationship between romantic relationship beliefs and attachment mostly focus on attachment dimensions (Sari & Korkut Owen, 2016; Sari & Tagay, 2016). In order to understand the attachment system, it is necessary to understand the processes related to how the person processes environmental and internal information. It is thought that through attachment models based on mental representations, information about close relationships in early life can be obtained and its contribution to romantic relationships can be identified. It is believed that a better understanding of the link between attachment styles and relationship beliefs will contribute to the literature and practices related to romantic relationships by providing a cultural perspective. The aim of this study was to investigate the predictive role of attachment level on irrational beliefs in romantic relationships among university students.

METHOD**Participants, Data Collection Tools, and Statistical Analyses**

The study group consists of 497 students (340 female and 157 male) from three faculties of Akdeniz University. The data were collected using a Personal Information Form, the Attachment-Based Mental Representation Scale, and the Irrational Beliefs in Romantic Relationships Scale. Whether sub dimensions of attachment styles predicted romantic relationship beliefs or not was tested by multiple regression analysis. All assumptions were met prior to the analysis.

RESULTS

Positive self and negative self scores significantly predicted excessive expectations scores in romantic relationships, and it was seen that they explained 7.5% of the variance in expectations scores. Positive self and negative mother scores significantly predicted use of social time scores in romantic relationships and explained 3% of the variance in use of social time scores. The model consisting of attachment styles sub-dimensions significantly predicted physical intimacy scores and explained 3% of the variance in physical intimacy scores but none of the attachment styles sub-dimensions predicted physical intimacy alone. Positive self and negative self scores significantly predicted mind reading scores in romantic relationships and explained 10.7% of the variance in use of social time scores. Negative mother and negative self scores significantly predicted gender differences scores in romantic relationships and gender differences explained 6% of the variance in the scores. Positive mother, positive self, and negative mother scores significantly predicted different thinking in romantic relationships and explained 8.3% of the variance in different thinking scores.

DISCUSSION

Positive self as one of the secure attachment sub-dimensions and the negative self as one of the insecure attachment sub-dimensions predicted excessive expectations in romantic relationships. In the literature, it was seen that insecure attachment (Sari, 2008) predicts excessive expectations. It is thought that this situation may be result of the effects of the media on the ideal of romantic relationship among young people. Galloway, Engstrom, and Emmers-Sommer (2015) found a significant relationship

between romantic comedy and drama movie preferences and ideal love expectations in their study with young adults.

Another result of the study shows that negative mother scores, one of the insecure attachment sub-dimensions, positively predicted social time use scores, while positive self predicted social time use scores negatively. It is seen that people with negative self models are less confident about their partners' commitments (Murray, Holmes, Griffin, Bellavia, & Rose, 2001; Demirtaş & Dönmez, 2006). According to the findings of the study, as the negative mother scores increase, the social time use scores increase. According to attachment theory, the attachment system is set in motion to manage thoughts, feelings and behaviors arising from potential separation and relational threats (Guerrero, 1998).

In this study, it has seen that positive self and negative self positively predicted the mind-reading scores. Sari and Tagay (2016) found that insecure attachment positively predicted mind reading scores. It is known that there is a positive relationship between gender roles and mind reading (Öcal Yüceol, 2016).

It was found that as the negative mother and negative self scores of the participants increased, the gender differences scores in romantic relationships also increased. Gender differences are learned differences that vary from man to man and from culture to culture (Keller & Evelyn, 2016 cited in Çetin & Güler, 2018). The most important source of self-information for individuals is the feedback and social comparisons they receive from others (Schwalbe & Clifford, 1991). It is thought that a person with negative self-perception will easily accept the messages coming from the environment and put it in his or her life.

The different thinking scores of the participants increased as the positive mother and negative mother scores increased, while it decreased as the positive self scores increased. There are studies showing that thinking different among the dimensions of romantic relationship beliefs increases relationship satisfaction (Sari, 2008) and is associated with gender roles (Öcal Yüceol, 2016). There are studies that associate insecure attachment patterns with ineffective problem solving behaviors (Ergin & Dağ, 2013) and positive sense of self has been linked to effective problem solving skills (Hisli Şahin, Basim, & Çetin, 2009). While individuals who believe that personality can change and develop can clearly and constructively express their dissatisfaction with others during conflicts, it has been observed that those who believe that the personality is basically fixed are less likely to express their dissatisfaction directly (Kammrath & Dweck, 2006).

Some suggestions can be made for future studies based on current findings. It is seen that attachment to the father did not predict any of the dimensions of romantic relationship beliefs. There is limited number of studies in the literature on father attachment. Therefore, it can be said that additional studies on father attachment are needed. Considering the attachment dimensions that predict the excessive expectations dimension of romantic relationship beliefs it was thought that the media might increase excessive expectations in romantic relationships. While this view is supported by the findings of the studies conducted abroad, no such study has been encountered in our country. In this context, it is recommended to investigate the effect of media on romantic relationship beliefs.

Keywords: Relationship beliefs, attachment styles, attachment